

HIMSS O-EMRAM SIK SORULAN SORULAR

1. Seviye 6 çalışmalarını için değerlendirilmeye alınacak olan ünitler hangi kriterlere göre seçilmelidir?

HIMSS O-EMRAM kriterleri açısından Seviye 6 çalışmalarını için seçilecek olan ünitler için herhangi bir zorunluluk bulunmamaktadır. Bu kararı verirken, personelin uyumlu ve yeniliğe açık olması, teknolojik altyapısı, vb. özelliklerini göz önünde bulundurabilir.

2. HIMSS O-EMRAM hizmeti alındıktan sonra hastaneler/merkezler nasıl bir yol izlemekte ve hangi bütçe kaleminden ödeme yapmaktadır?

Bu hizmetler için Sağlık 4.0 Bilişim Teknoloji İnovasyon Araştırma ve Geliştirme Hizmet A.Ş'ye HIMSS tarafından verilmiş "Tek Kaynak" belgesi mevcuttur. Dolayısıyla tedarik yöntemi olarak Kamu İhale Kanununun 22F maddesi uygulanabilmektedir.

Hastanenin/Merkezin bu hizmeti alabileceği bütçe kalemleri, danışmanlık ve/veya hizmet alımları ile ilgili kalemlerdir. Ancak özellikle Seviye 6 veya Seviye 7 validasyonları için verilen hizmet neticesinde, hastanenin/merkezin bazı eksikler nedeniyle valide edilememesi de söz konusu olabilmektedir. Hastanenin/merkezin her durumda validasyon hizmetinin ödemesini yapması gerekmektedir. Kimi zaman bazı hastanelerin/merkezlerin satın alma birimindeki uzmanların, söz konusu hizmet alımı neticesinde validasyonun gerçekleşmemesi durumunda "hizmetin gereğinin yerine getirilmediği" gerekçesi ile ödeme yapmanın uygun olmayacağına dair değerlendirmeler yaptığı gözlemlenmektedir. Ancak işin doğası gereği bu tür değerlendirmelerin sonucu her zaman olumlu olmayabilir. Ayrıca, hastane/merkez ziyaretinden sonra, sonuç ne olursa olsun hastaneye/merkeze bir rapor sunulmaktadır. Yani olumlu/olumsuz her durumda aynı hizmet yerine getirilmektedir. Buna rağmen, validasyon sonucu olumsuz olursa ödeme yapma konusunda tereddüt yaşayacak olan hastanelerin/merkezlerin, bu validasyon ziyaretlerini hizmet alımı şeklinde değil, "danışmanlık" olarak tedarik etmesi de bir alternatif olarak değerlendirilmektedir.

3. HIMSS O-EMRAM kriterlerinin sağlanması için e-orderlarda hangi uyarıların alınması gerekmektedir?

- İlaç-ilaç etkileşimi uyarıları

- İlaç-alerji etkileşimi uyarıları
- İlaç-besin etkileşimi uyarıları
- İlaç-laboratuvar etkileşimi uyarıları
- Doz aşımı kontrolü
- Kümülatif doz kontrolü
- Pediatrik doz kontrolü

4. HIMSS O-EMRAM kriterlerinde laboratuvar sonuçlarına erişim istenmektedir. Laboratuvar bulanmayan ADSH/ADSM'lerde süreç nasıl yönetilmelidir?

ADSM'lerde laboratuvar bulunmamaktadır, dolayısıyla hasta başında numune alınıp barkodlama ve sonuçlara elektronik olarak erişim söz konusu değildir. Laboratuvar istemleri ildeki devlet hastanesine konsülte edilmekte ve numune alımı, numunenin barkodlanması gibi süreçler devlet hastanesinde yapıyorsa ve ADSM/ADSH'larda e-Nabız entegrasyonu var ise bu kriter sağlanmaktadır.. Buradaki asıl amaç hekimlerin; hastaların diğer sağlık kuruluşlarından aldıkları hizmetlere (örneğin; laboratuvar sonuçlarına) e-Nabız üzerinden elektronik olarak erişim sağlamasıdır.

Ya da referans laboratuvar olarak çalışılan devlet hastaneleri sistemi ile ADSM/ADSH'nin sistemi entegre edilebilmekte ve sonuçların elektronik olarak görüntülenmesi sağlanmaktadır. Görüntülenen sonuçların verileri hastanın sağlık kaydına girilmeli ve ilaç-laboratuvar etkileşimleri uyarıları alınmalıdır.

5. HIMSS O-EMRAM kriterlerinde hastaların klinisyenler ile iletişim kurmasını sağlayan bir hasta portalı bulunması beklenmektedir. Ülkemizdeki e-Nabız sistemi bu kriteri sağlamakta mıdır?

Ülkemizde hasta portalı olarak e-Nabız sistemi kullanılmaktadır. e-Nabız ile klinisyenler hastalar izin verdiği müddetçe bireylerin sağlık kayıtlarına erişim sağlayabilmektedir. Hastanelerin/merkezlerin kullandıkları HBYS ile e-Nabız sistemi entegre ise hasta portalı kriteri karşılamaktadır.

6. HIMSS O-EMRAM kriterleri kapsamında klinik karar destek sistemleri başlığı altında koruyucu sağlık uygulamaları beklenmektedir. ADSM/ADSH'lerin koruyucu sağlık çalışması yapma yükümlülükleri yoktur. Bu durumda ankette hangi seçenek işaretlenmelidir?

0-14 yaş grubuna yapılan flor-fissür ölçümlerinin bu yaş grubundaki çocuklar için uyarı olarak tanımlanması koruyucu sağlık uygulamaları kapsamında değerlendirilmektedir.

7. HIMSS O-EMRAM Seviye 7'nin kriterleri arasında e-order oranının %95 ve üzerinde olması beklenmektedir. Seviye 6 için bu oran ne olmalıdır?

Seviye 7 kriterlerinde hastanenin tamamının dijital olması ve bütün poliniklerde HIMSS O-EMRAM kriterlerinin uygulanması beklenmektedir. Seviye 6 için hastanenin/merkezin %50'sinin dijitalleşmiş olmasını beklenmektedir. Ancak e-order kullanımında bu oran Seviye 6 için %95 ve üzeri olmalıdır.

8. Bir ADSM/ADSH'nin HIMSS O-EMRAM kriterlerini sağlayarak Seviye 6 olabilmesi için en az kaç karar destek sistemine sahip olması gerekmektedir?

Kriterler arasında Karar Destek Sistemi (KDS) sayısına ilişkin bir zorunluluk bulunmamaktadır.

9. HIMSS O-EMRAM kriterleri kapsamında hasta barkodu ile hastanın tedaviye başlamadan önce doğrulanması gerekli midir?

Hasta kayıt işlemini gerçekleştirdikten sonra tedavi odasına alındığı için bu işleme gerek duyulmamaktadır.

10. HIMSS O-EMRAM kriterlerinde belirtilen sterilizasyon süreci nasıl olmalıdır?

Steril olan aletlerin tedavi esnasında kullanılmadan önce barkod okuyucu ile doğrulanması yapılmalı böylece hangi hastaya hangi steril aletin kullanıldığı sistem üzerinden izlenilmelidir. Ayrıca; kirli aletlerin, sterilize edilmiş aletlerin takibinin nasıl yapıldığı izlenilmeli ve alet kullanımında karşılaşılan hatalar/sorunlar sisteme kaydedilmelidir.

11. HIMSS O-EMRAM kriterlerinde belirtilen protez süreci nasıl olmalıdır?

Hekimin protez istemi yapmasından itibaren proteze dair tüm aşamalar sistem üzerinden izlenebilmelidir. Bir gecikme veya aksaklık olması durumunda hekime ve protez teknikerine/teknisyenine sistem tarafından uyarı verilmelidir.

12. HIMSS O-EMRAM kriterleri kapsamında ilaç etkileşim uyarılarını alabilmek için vademecum entegrasyonu bir zorunluluk mudur?

Vademecum veya başka bir ilaç veri tabanının bulunması herhangi bir HIMSS modelinde zorunlu değildir. İlaç veri tabanının kullanılması yeterlidir. Hastane/merkez için oluşturulmuş bir ilaç veritabanı da olabilir veya dışarıdan hizmet alımı yaptığınız bir veri tabanı da olabilir. Burada önemli olan ilaç-ilaç ilaç-doza aşımı vb. uyarıları tetikleyebilecek bir ilaç veritabanının bulunması ve aktif olarak kullanılmasıdır.

13. HIMSS O-EMRAM kriterlerince hasta onam formlarının taranması ve hastanın ESK'sına aktarılması gerekli midir?

HIMSS O-EMRAM Seviye 6 kriterlerinde bütün onam formlarının sisteme kaydedilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Sadece anamnezine hamilelik işlenen bir kadın hastaya hekim tarafından radyolojik bir istem yapıldıysa ve çekim yapılması gerekiyorsa onam formunun sisteme taranması gerekmektedir.

Seviye 7 kriterlerinde, hastanenin hastalara ait bütün onam formlarını taraması değil önemli görülen onam formlarını taranması beklenmektedir.

Burada önemli olan 24 saat içinde bu formların taranarak sisteme aktarılmasıdır.

14. HIMSS O-EMRAM kriterlerinde Hastalık Kayıt/Kontrol Merkezlerine veri bildirimini (bildirimi zorunlu hastalıklar, vb.) yapılması beklenmektedir. ADSM/ADSH'lerin hastalık bildirme zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu durumda süreç nasıl devam etmelidir?

HBYS'de bulaşıcı hastalık bildirimine ait ayrı bir modül olması bu kriteri karşılamaktadır.

15. HIMSS O-EMRAM kriterlerinde belirtilen RPT istemler için süreç nasıl ilerlemelidir?

Hekim order vermek istediğinde (ilaç ve radyolojik) bu istemin mükerrer olduğuna dair uyarı alması beklenmektedir. Örneğin; son 6 içinde diş için bir röntgen çekimi yapılmış ise buna dair bir uyarı alınmalıdır.

16. Yapısal hale getirilmiş (düz metin şeklinde olmayan, anlamlı veri elemanları barındıran) metin ne demektir?

Sık kullanılan kelimeler/tanımlar/şikayetler için bir şablon oluşturularak sağlık personelinin sistemi daha hızlı kullanması sağlanabilir. Örneğin sık kullanılan kelimeler/tanımlar/şikayetler yapısal hale getirilebilir (diş ağrısı, diş çürümesi, kanal tedavisi vb.).

17. Acil Durum Bilgisayarı nedir? Bu bilgisayarda hangi veriler saklanmaktadır? Seviye 6 için bir zorunluluk mudur?

HBYS'ye erişimin olmadığı durumlarda hastaların; alerji bilgilerine, tanı ve şikayet listelerine ve kullandığı ilaçlara erişmeyi sağlamaktadır. Tüm bu bilgileri içeren epkiriz formları da saklanabilir. Bu kapsamda hastanenizde konsültasyon istenmiş veya sistematik bir rahatsızlığı olan hastaların konsültasyon raporlarının, alerji bilgilerinin ve kullandığı ilaçların PDF halinde ayrı bir dosyada şifreleme ile korunarak saklanması gerekmektedir. Bu bilgisayarın acil durumda kullanılması gerektiği belirtilmelidir. Ayrıca bu bilgisayar ayrı bir UPS ile çalışmalı ve elektrik kesintisinden etkilenmemelidir.

*Acil durum bilgisayarı Seviye 6 için bir kriter değildir. Seviye 7 kriterleri arasındadır.

18. Bilgi Teknolojileri Güvenliği açısından bakıldığında sistem ve veri güvenliğini sağlama konusunda bir kılavuz mevcut mudur?

Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan bilgi güvenliği kılavuzu incelenebilir. EMRAM anketinde yer alan fiziksel erişim politikası, kabul edilebilir kullanım politikası, veri imha politikası gibi soruların cevaplandırılabilmesi için gerekli bilgiler bu kılavuzda da yer almaktadır. Kılavuza ulaşmak için [https://bilgiguvenligi.saglik.gov.tr/files/Bilgi%20G%C3%BCvenli%C4%9Fi%20Politikalar%C4%B1%20K%C4%B1lavuzu%20\(S%C3%BCr%C3%BCm%202.1\).pdf](https://bilgiguvenligi.saglik.gov.tr/files/Bilgi%20G%C3%BCvenli%C4%9Fi%20Politikalar%C4%B1%20K%C4%B1lavuzu%20(S%C3%BCr%C3%BCm%202.1).pdf) linkine tıklayabilirsiniz.

19. HIMSS O-EMRAM kriterlerince hasta portalının (e-Nabız) kullanımının hem hastane/merkez hem de hastalar için yaygın olması beklenmektedir? Bu kriter nasıl sağlanabilir?

Bu kapsamda hastane/merkez e-Nabız kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla hastalara sms gönderimi sağlayabilir, hastanede bilgilendirme amaçlı videolar yayınlatabilir veya e-Nabız birimi oluşturarak talep eden hastalara e-Nabız kullanımı ile ilgili bilgilendirme yapabilir.

20. HIMSS O-EMRAM kriterleri kapsamında sistem üzerinden elde edilen verilerden yapısal grafikler oluşturulması beklenmektedir. Bu ne anlama gelmektedir?

Sisteme yapısal olarak girilen her bilgi veri elde edilmesini sağlamaktadır. Örneğin; hasta yaşı, cinsiyet, tedavi türü, tanı bilgisi vs. bilgiler sistem üzerinden izlenebilmeli ve periyodik olarak grafiklere dönüştürülebilmelidir.